

THUILLIER eredeti példái szerint a *Chenopodium concatenatum* nem egyéb egy apró *Ch. album* ε) *viride*-nél. THUILLIER azonban e néven az általam elébb *ssp. striatiforme*-nak nevezett, későbbben pedig a *ssp. glomerulosum* RCHB.-al azonosított, tehát egy fürtös s egy bogernyős virágzatú alakot is kiadta. Az ASCHERSON Emlékkönyvben, ahol egy «*Viride*»-csoportot s egy «*Glomerulosum*»-csoportot különböztettem meg, e két összetartozó alakot kénytelen voltam más-más csoportba helyezni, előbbi azonban helyesen *Ch. concatenatum* THUILL. (legrégebbs) névvel, utóbbi pedig a *Ch. riparium* BOENN. névvel jelölendő, hacsak czélszerűségi okok nem teszik kívánatossá, hogy ez alak megjelölésére az általam adott s minden kétséget kizáró *striatiforme* név megtartassék. A *Ch. glomerulosum* név alá az ASCHERSON Emlékkönyv 224. old. a *Ch. striatum* KRAŠ. > × *album* L. *genuinum* fajvegyülék var. *majus*-nak nevezett alakját is soroltam. Ez az alak helyesebben *Ch. pseudostriatum* ZSCHACKE névvel jelölendő s a fajvegyülék neve (= *Ch. interjectum* m. D. B. M. 1901, 51. old. II. tábla 10. ábra) ez alá rendelendő.

A *Ch. striatum* (KRAŠ.) m., melyet az Allg. bot. Zeit. 1903. évf., 91. old. a *Ch. purpurascens* JAQU. var. *lanceolatum* Moq.-hez vontam, inkább a *Ch. album* L. alakkörébe tartozik, melynek egyik a *Ch. purpurascens*-hez közeledő végtagját képezi.

Az *Elyna Bellardi* (All.) C. Koch felfedezése a Magas Tátrában.

Ueber die Entdeckung von *Elyna Bellardi* (All.) C. Koch in der Hohen Tatra.

Irta: } Dr. Degen Árpád (Budapest).
Von: }

Mult év szeptember havában nem annyira botanikai kutatás, mint inkább a Dalmácia forró sziklái között ellankadt izmok felüdítése céljából a Magas-Tátrának néhány csúcsát jártam meg, többek között az új turista út elkészítése óta könnyen megközelíthető GREINER-havast a bélai hegycsoportban.

Tátra-Lomniczról szeptember 13-án hajnalban elindulva, Matlárháza, a Zöldtó, majd a Fehértó mellett elhaladva, néhány órai üdítő séta után fel-

Im Herbste v. J. habe ich — weniger um botanischen Zwecken nachzugehen, als um die von den heissen Felsen Dalmatiens ermatteten Glieder aufzufrischen — einige Spitzen der Hohen Tatra bestiegen, u. a. den seit Anlegung des neuen Touristenweges leicht zugänglichen GREINER im Béla-er Gebirgszuge.

Ich brach von Tátra-Lomnicz am frühen Morgen des 13. Septembers, auf ging über die Matlarenau, dann über den Grünen und Weissen See auf den Kopa-

értem a Kopa-hágóra, vagyis a «Nyereg» (1752 m.), a honnan a Bolond Gerő hegy tövé-nél elhúzódo ösvényen kissé leereszkedve, majd ismét ezen csúcs s a Greiner között levő nyereg» («Széles mező») felkapaszkodva, a Greiner észak-keleti lejtőjén kényelmes ser-pentinákban felvezető útát kö-vettem a csúcsig.

A Greiner a bélai mészhava-soknak, vagyis azon láncznak, mely Podspady-nál a Muran-nal, illetőleg a Javorinkával kezdődik s a Novy—Havran—Greiner—Bolond—Gerő—Mé-szárszék—Stierberg—Vaskapú—Faixblösse-ben folytatódik s a barlangligeti depresszióban vég-ződik — másod legmagasabb csúcsa (Havran 2154 m., Grei-ner 2148 m.).

Florája, a mennyire az előre-haladott saison-ban megítél-hettem, egyike a leggazdagab-baknak az egész Tátrában. Körülbelül ilyen lehetett haj-dan a híres Drechslerhäuschen-völgy flórája, a mikor azt még kopaszra le nem legeltették. Mivel Flórájáról eddig tudtom-mal közlés nem történt, néhány ritkább növényt, melyet útköz-ben feljegyeztem, itt sorolok fel.

Delphinium oxysepalum BORB.
et PAX.

Ranunculus Hornschuchii
HOPPE.

Tátrae BORB.
alpestris L.
montanus L.

Draba aizoides L.

Pass, auch «Sattel» genannt (1752 m.), von wo ich mich auf einem entlang des Fusses des Thörichten Gern» dahinziehen-den Steige etwas herabsenkte, sodann aber auf die Einsatte-lung zwischen dieser Spitze und dem Greiner emporstieg, um dann endlich den bequemen, an der Nordostseite des Grei-ners in Serpentin angelegten Touristenweg bis zur Spitze zu benützen.

Der Greiner (2148 m.) ist die zweithöchste Spitze (Havran 2154 m.) des bélaer Kalkalpen-zuges, welcher bei Podspady mit dem Muran, resp. mit der Javorinka beginnend, sich im Novy—Havran—Greiner—Fleischbank—Stierberg - Eiser-ne Thor—Faixblösse-Zuge fort-setzt, um in der Depression bei Barlangliget abzusetzen. Seine Flora ist, soweit ich dies bei der vorgeschrittenen Saison beurteilen konnte, eine der reichsten im ganzen Tátra-Ge-biete. Eine solche Flora dürfte einst das berühmte Drechsler-häuschen-Tal bevölkert haben, bevor es alljährlich kahl ge-weidet wird. Da meines Wis-sens bisher noch nichts über die Flora des Greiners publi-ciert worden ist, nenne ich hier einige der selteneren Arten, welche ich während dieser Excursion notiert habe.

Neogaya simplex (GAUD.)

Bupleurum ranunculoides L.
var. *orbiculatum* BORB.

Scabiosa lucida VILL.

Cineraria capitata WAHLENB.

Antennaria carpatica WAHLENB

Achillea sudetica OP.

Artemisia petrosa LAM.

Hutchinsia alpina L.
Dianthus speciosus RB.
glacialis HAENKE.
Cerastium lanatum LAM.
Arenaria multicaulis WULF.
Cherleria sedoides L.
Trifolium badium SCHREB.
Hedysarum obscurum L.
Phaca glabra CAR.
frigida L.
Oxytropis carpathica UECHTR.
sericea DC.
Geum montanum L.
 var. *geminiflorum* BORB.
Sedum atratum L.
Saxifraga muscoides WULF.
racemosa TOWNS.
perdurans KIT.
oppositifolia L.
Aizoon JACQU.

A hegy északkeleti füves lejtőjén egy már távolról feltűnő sziklagerincz húzódik le, melyen áttörték az utat. Ezen gerincz repedéseiben találtam az *Oxytropis sericea* DC. társaságában az *Elyna Bellardi*-t, mely azonban itt sokkal ritkább (alig 4–5 tövet láttam belőle!), mint mások hazai termőhelyén, a Bucsecs legmagasabb gerinczein, a hol 1902-ben volt alkalmam gyűjthetni.

Ez érdekes sásféle e helyen való felfedezése méltán sorakozik családbeli társának, a *Kobresia cariciná*-nak VRÁNY

Chrysanthemum alpinum L.*)
Saussurea macrophylla SAUT.
Crepis Jacquini TAUSCH.
Leontodon clavatus SAG. SCHN.
Hieracium stygium UECHTR.
atratum FR.
Sweetia alpestris BMG.
Primula Auricula L.
Androsace Chamaejasme HOST.
lactea L.
Euphrasia Tátrae WETTST.
salisb. var. *subalpina* GREN.
Chamaeorchis alpina RICH.
Carex atrata L.
ustulata WAHLENB.
Sesleria Bielzii SCHUR
Avenastrum versicolor (VILL.)
 FRITSCH.
Festuca varia HAENKE
supina SCHUR v. *vivipara* (L.)
Poa laxa HAENKE.

Ueber den grasigen nordöstl. Abhang des Berges zieht sich ein weithin sichtbarer Felsgrat, durch welchen der neue Weg gebrochen worden ist. In den Felspalten dieses Grates fand ich nun, in Gesellschaft von *Oxytropis sericea* DC. die *Elyna Bellardi*, doch viel spärlicher, als an ihrem anderen ungarischen Standorte, den höchsten Felsgraten des Bucsecs in Siebenbürgen, wo ich sie i. J. 1902 gesammelt habe. Ich habe hier nur 4–6 Stücke davon gesehen.

Die Entdeckung dieser interessanten Cyperacee an diesem Orte reiht sich würdig an die vom Lehrer VRÁNY i. J. 1887

*) A mézhavasokon szokatlan jelenség egy a Greiner s a Bolond Gerő közé benyúló ösközetpadon találtam a *Primula minimával*.

*) Auf der Kalkalpen allerdings ein ungewöhnlicher Fund, doch fand ich sie auf eine zungenförmig zw. den Greiner u. Thörrichten Gern eingeschobenen Granit-bank mit *Primula minima*.

által a Tengersizem lefolyásánál 1887-ben történt felfedezéséhez.

Az *Elyna* ezen termőhelye az elterjedésében a Bucsecs s az Alpések között mutatkozó nagy hézagjában képez egy pontot, mely megmutatja ez arktikus növénynek oly messze keletre a Bucsecsen túl a Caucasus-ig, sőt Affghanistan-ig követhető útját. Európában elterjedése igen sajátos módon van két elterjedési körre szétszakítva. Északon a skandinaviai félszigetet s Islandot foglalja magába elterjedésének egyik köre. Középeurópa nagy részének átugrásával a Pyrenéék, Abruzzok, a montenegrói hegyek — a Kárpátok s az Alpések egyes pontjai jelölik meg elterjedésének másik körét.

Hogy a volt Bánság havasain, a honnan HEUFFEL említi, nem terem, az már SIMONKAI (Erd. Fl. 544. o.) kimutatta, lévén HEUFFEL növénye a *Carex rupestris* ALL., hogy pedig a botanikusoktól oly gyakran látogatott Magas-Tátrán eddig még nem találtak, annak talán magyarázatát adják DE CANDOLLE-nak e növényre vonatkozó szavai « . . . ces espèces sont difficiles à trouver et à déterminer » (Geogr. bot. II. 1011).

Hogy a Tátrából, országunk legjobban kikutatott hegységéből, még mindig kerülnek elő még nem, vagy csak régi, nem egészen megbízható adatok alapján jelzett növények, arra e helyen még egy példát hozhatok

bei dem Abflusse des «Meer-anges» entdeckte *Kobresia caricina* an. Der neue Standort der *Elyna* bildet einen Punkt in der weiten Unterbrechung der Verbreitungslinie zwischen den Alpen und dem Bucsecs an der rumän. Grenze und zeigt uns die Spur dieses Glacialreliktes, welche ostwärts bis zum Caucasus und bis nach Afghanistan zu verfolgen ist. Das Verbreitungsareal dieser Art ist in Europa bekanntlich in zwei ziemlich weit getrennte Bezirke geteilt, deren einer die skandin. Halbinsel und Island in sich schliesst, während der andere durch einzelne Punkte der Pyrenäen—Abruzz—montenegrinischen Berge—Karpthen und Alpen begrenzt wird.

Dass diese Art auf den Hochgebirgen des ehem. Banats von HEUFFEL irrtümlich angegeben worden ist (das HEUFFEL'sche Exemplar hat sich als *Carex rupestris* ALL. entpuppt), hatschon Simonkai (Enum. 544.) dargetan, dass sie aber auf der von Botanikern so oft besuchten Hohen Tátra noch nicht gefunden worden ist, findet vielleicht seine Erklärung in den auf diese Pflanze bezügl. Worten DE CANDOLLE'S « . . . ces espèces sont difficiles à trouver et à déterminer » (Geogr. bot. II. p. 1011).

Dass übrigens aus der Tátra, diesem am gründlichsten durchforschten Gebirge unseres Landes, noch immer neue, oder doch nur auf alte, nicht ganz zuverlässige Quellen beruhende Angaben zum Vorscheine

fel. A *Loiseleuria procumbens* (L.) DESV. SAGORSKI ÉS SCHNEIDER Flora der Centr. Karp. szerint a Krivánon (HACQU.) kétes, azóta a Tátrából tudtommal nem közltek. Boldogúlt BORBÁS tanár a Kőpataki tónál megtalálta, ez adattal is szaporítván azon fajok számát, a melyeknél a tátrai termőhely kapcsolatot képez az alpesi s délkárpáti termőhelyek között.

kommen, resp. bestätigt werden, kann ich mit einem anderen Beispiel bestätigen. *Loiseleuria procumbens* (L.) DESV. wird von SAG. u. SCHN. (Fl. d. Centr. Karp.) nach HACQUET für den Krivan als zweifelhaft angeführt, sie ist auch meines Wissens aus der Tátra von niemanden anderen angegeben worden. Prof. v. BORBÁS hat sie nun bei dem Steinbach-See entdeckt, und hat mit diesem Fund wieder die Zahl jener Arten vermehrt, bei welchen der Standort in der Tátra das Bindeglied zwischen den Standorten in den Alpen und jenen der Siebenbürger Karpathen bildet.

Bemerkungen über einige orientalische Pflanzenarten.

Megjegyzések néhány keleti növényfajról.

Irta: } Dr. A. v. Degen (Budapest).
Von: }

XLV. Ueber *Crocus banaticus* Gay, *Crocus Heuffelianus* Herb. und dessen Var. *scepusiensis* Rehm. u. Wol.

A *Crocus banaticus* Gay, *Crocus Heuffelianus* Herb. és annak var. *scepusiensis* Rehm. és Wol. vá tozatáról.

(Mit einer Textfigur. — Egy szövegbeli ábrával.)

Die Veranlassung zu der nachfolgenden nomenklatorischen Erörterung gab die Notiz DR. FERD. FILARSZKY'S in Term. tud. Közl. 1904. p. 412 nach welcher *Crocus Heuffelianus* HERB. richtiger *C. banaticus* HEUFF. und *Crocus banaticus* GAY richtiger *Crocus byzantinus* GAWL. KER zu nennen wäre und dass in HOFFMANN — WAGNER'S «Magyarország virágos növényei» sowol die karpathische als auch die banater *Crocus*-Art nicht mit ihrem richtigen Namen, sondern mit ihren Synonymen bezeichnet sei. Ich war im Begriffe dieser a. a. O. vertretenen Ansicht die meinige entgegen zu setzen und hatte die betreffenden Notizen bereits zurechtgelegt, als mir Prof. v. BORBÁS mit einer in demselben Sinne verfassten Widerlegung in Term. tud. Közl. 1904 p. 460. zuvorkam.

Die Frage schien hierdurch endgiltig erledigt, doch hat DR. FILARSZKY seine Ansicht in einem neueren Vortrag «Ueber *Crocus*-Arten mit zweifelhafter Benennung», gehalten in der

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1906

Band/Volume: [5](#)

Autor(en)/Author(s): Degen Árpád von

Artikel/Article: [Az Elyna Bellardi \(All.\) C. Koch felfedezése a Magas Tátrában. Ueber die Entdeckung von Elyna Bellardi \(All.\) C. Koch in der Hohen Tatra. 109-113](#)